Nᴱᴿ 74

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 21 *Czerwca v. s.* 1822 *roku.*

WIADOMOSCI KRAJOWE.

WILNO.

JW. Litewski Wojenny Jenerał Gubernator, po otrzymanem doniesieniu marszałka powiatu telszewskiego, polecił JW. Zarządzającemu gubernią wileńską przesłać do Redakcyi, dla ogłoszenia w gazecie Kuryera Litewskiego, 3ci punkt testamentu zmarłego ś. p. wice-marszałka telszewskiego Jana *Piłsudzkiego*. Brzmienie tego punktu jest następujące (tłumaczenie z rossyyskiego): „Pragnąc bydź uczestnikiem w przykładaniu się do oświecenia publicznego, tak wielki wpływ mającego na szczęśliwość i dobre obyczaje, przeznaczam niniejszym testamentem na wieczne czasy, od chwili śmierci mojey, w miasteczku dziedzicznem *Zemeniach*, przy szkole parafialney fundusz na 12 uczniów, ubogich sierot chrześcian, pragnę zapewnić pomoc i utrzymanie dla tey liczby uczniów, na który instytut ustąpiłem roczny procent piąty, czyli talarów hollenderskich 500, co podług kursu uczyni 676 rubli 77½ kop. srebrem, od summy kapitalney 10,000 talarów hollenderskich, która to summa nigdy nie ma bydź zdeymowaną i odbieraną, ale jako zabezpieczona na majątku *Zemeniach*, zostającym w dożywotniém posiadaniu obywatelki Tekli *Szukścianki*, wyżey pomieniony procent ma bydź obracany na wsparcie 12stu ubogich uczniów chrześcijan; któreto ustanowienie funduszu przywieść do skutku, także po śmierci obywatelki Tekli *Szukścianki*; także poruczam mieć pieczą w szczególności każdemu honorowemu dozorcy szkoły powiatowey telszewskiey z miejscowym plebanem żemeniańskim i dziedzicem majątku. Oddaję także w opiekę każdemu Zarządzającemu gubernią wileńską. Po śmierci *Szukścianki*, kiedy się to postanowienie dopełni, poleca się tym uczniom, ażeby każdey soboty w kościele żemeńskim, kiedy msza ś. odprawiać się będzie za fundatorów, w czasie tego nabożeństwa na podziękowanie Naywyższemu, ku pamięci fundatora i za duszę moję, modły swoje wznosili.

SŁUCK.

Po otrzymaniu pożądanego od tuteyszych obywateli, Naywyższego zezwolenia, na otwarcie w mieście *Słucku*, powiatowém gubernii mińskiey, opiekuńczego ubogich komitetu, zależącego od Imperatorskiego człeko-lubnego Towarzystwa, które zezwolenie objawione przez odezwę J. O. X. Alexandra Mikołajewicza *Golicyna*, Ministra S. D. i N. O., tegoż towarzystwa głównego kuratora, adresowaną pod d. 29 marca bieżącego roku, do Pana marszałka powiatu słuckiego i kawalera Adama Pociey-Niepokoyczyckiego, wybrano dzień 23 miesiąca kwietnia dla dopełnienia tego obrzędu, który odgłosem dzwonów we wszystkich kościołach, różnych wyznań chrześciańskich, w tém mieście naydujących się, i powszechném opublikowaniem został ogłoszony. Rano odbyło się uroczyste nabożeństwo, zaniesieniem gorących modłów do dawcy wszelkiego dobra, wszechmogącego Boga, za zdrowie N. *Cesarza*, Pana naszego naymiłościwszego i całey N. Jego rodziny: po czém mówione były kazania tak w cerkwi ś. Jerzego M., jako też w kościele farskim rzymsko-katolickim, i w ewanjelickich obu obrządków, przez mieyscowych kaznodziejów, któremi słuchacze do czułości nad biednymi wzbudzani byli. Z kościołów wszyscy duchowni, obywatele, jenerałowie z woyskowymi leyb-gwardyi J. I. M. tu konsystującey, nauczyciele szkół powiatowych i dyecezalnego greko rossyyskiego seminaryum, stan kupiecki z magistratem, mieszczanie i mnóztwo ludu, udało się do domu P. Marszałka, w którym nayobszernieysza w Słucku sala, ku temu celowi była przyzwoicie urządzona. W niey uroczyste otwarcie komitetu nastąpiło, przez wzruszającą mowę tuteyszego proboszcza, prałata i kawalera hrabiego *s Zantyr*, który dotąd wespół z P. Marszałkiem usilne łożył starania, aby połączyć wszystkie całego powiatu dobroczynne zakłady. On tu objaśnił, ile skutkowała w tym przedmiocie praca, poświęcona dla osłodzenia losu nieszczęściem i utrapieniem obarczonych, i dla pomnożenia dochodów w celu utworzenia zamierzonego w tém mieście i powiecie, tego dobroczynnego zaprowadzenia. Dając ogulny rachunek z działań towarzystwa, które dotąd istniało pod tytułem *Domu miłosierdzia*, wykazał wielką liczbę uczynionych albo wynalezionych zasiłków i pomocy, które na rzecz otwierającego się komitetu przelał. Potém przeczytana została wspomniona *odezwa J. O. X. Golicyna Ministra*, i członkowie przedwstępnie wybrani, a teraz utwierdzeni przez Radę Imperatorskiego człeko-lubnego Towarzystwa, zasiedli swe mieysca. Zaczęto więc pierwsze nadzwyczayne posiedzenie zagajeniem P. marszałka, jako prezydenta komitetu, które wysłowione w dobornych wyrazach, tchnących świętym zapałem religii, dobroczynności i ubolewania nad nieszczęśliwymi, tak całą publiczność do czci swego naczelnika, naśladowania go, i poświęcenia się dobru cierpiącey ludzkości wzbudziło, iż w poźne czasy będzie nieposlednim stron naszych pamiętnikiem. Czytano poźniey *Ustawę Komitetu*, od Rady Imperatorskiego człeko-lubnego Towarzystwa podpisaną i zatwierdzoną, którą wydrukować w tłumaczeniu polskiém postanowiono. Otworzono xięgę na zapisywanie dobrowolnych ofiar dla samych tylko urzędników komitetu, dalszą odłożono do pierwszego nadzwyczaynego posiedzenia, za pomnożeniem się członków i dobroczyńców, których zaproszenie poruczono opiekunom. Liczba tego zbioru dosięgła 5,220 rubli assygn.; przelanego zaś od proboszcza dochodu rocznego 8,180 rubli. Nie godzi się zamilczeć, iż tak szczęśliwy postęp w samém zawiązaniu tego stowarzyszenia, należy przypisać niespracowaney usilności i gorliwym pracom X. Proboszcza, i stałemu uczestnictwu P. marszałka, którzy przykładem i zachęceniem umieli we współczonkach wzbudzić szlachetne ubieganie się w ochocie, niesienia znaczney ilości ofiar dla wsparcia niedolą uciśnionych, a przygotować podobnez chęci w sercach dalszych obywateli tego powiatu, podające nadzieję, iż ubodzy, sieroty i biedni, niemałą pozyszczą w tych stronach pomoc, ratunek, i opiekę. Można z pewnością twierdzić, iż powiat słucki, nawykły do dzieł dobroczynnych, okaże i w czasie następnym, równe miłosierdzie, i potrafi odznaczyć siebie cnotą chrześciańskiey miłości bliźniego. Przy końcu posiedzenia, w dowod uprzeymości obywatelów tego powiatu ku woysku leybgwardyi J. I. M., tu kwaterującey, obecny J. W. Jenerał i kawaler *Potapów*, został zaproszonym na członka, i wybrany za opiekuna, raczył przyjąć ten urząd. Po czém zamknięte zostało od prezydującego posiedzenie. Tegoż dnia dany był wspaniały obiad przez P.

marszałka dla członków i obecnych gości, i jegoż kosztem częstowani byli oficerowie za stołem, ubodzy w liczbie 80 w izbach *Domu miłosierdzia*, oraz jałmużną opatrzeni. Nie można wyobrazić, w jak rozrzewniającym sposobie przyymowali ci nieszczęśliwi ten pokarm i jałmużnę, w tak karystyynym czasie. Wznosili gorące do Boga modlitwy, błogosławiąc swych dobroczyńców ze łzami, a niebiosa, zdawały się wysłuchiwać łaskawie ich życzenia, darując na ten uroczysty obchod jasną pogodę i przyjemne ciepło, które całą publiczność uweseliły przy tak radosnym, pożądanym i pamiętnym obrzędzie. (*z Dziej. Dobrocz.*)

St. Petersburg d. 13 czerwca.

Rządzący Senat na Powszechnem Zebraniu Departamentow sankt-petersburskich, słuchali wniesioney przez Ministra sprawiedliwości, Pana Jenerała piechoty i kawalera Xiążęcia Dymitra Iwanowicza Łobanowa-Rostowskiego, dla należytego wykonania, kopiją Naywyżey utwierdzoney Opinii Rady Państwa, w brzmieniu następującem: „Rada Państwa na departamencie praw i na Powszechnem Zebraniu, rozważała przełożenie Rządzącego Senatu Powszechnego Zebrania Departamentow sankt-petersburskich, w rzeczy względem rozciągnienia na gubernijė małorossyyskie i przyłączone od Polski prawideł o Szlacheckich Opiekach, postanowionych dla guberniy wielkorossyyskich. Istota rzeczy tey zawiera się w tem, co następuje: w Ukazie Rządzącego Senatu z dnia 28 lutego 1817 roku wyłożone były prawidła i obrzędy, odbywania interessow względem majątkow, wchodzących do zawiadowania opiek, w gubernijach od Polski nabytych, w tem się zawierające: 1) W porządku naznaczenia opiekunów do tych majątkow, które podpadają dozorowi opieki z naznaczenia Rządu, za długi pożyczkowemu bankowi Państwa i innym mieyscom, za skarbowe poszukiwania, i z innych zdarzeń, w oddaniu tych majątków pod zarządzenie opiekunów, w odbieraniu od opiekunow rachunku i naznaczeniu im nagrody, postępować jednako z tem, co jest postanowiono tam względem majątkow, branych w opiekę z przyczyny małoletności ślachty i w innych okolicznościach, potrzebujących dozoru. 2) Opieki ślacheckie składają się z ogólnego kompleku ziemskiego sądu powiatowego, pod prezydencyą marszałka powiatowego, który w naznaczeniu opiekunów na majątki, wchodzące do dozoru i stapiania opieki, z jakiegobykolwiek przypadku to pochodziło, trzymają się Statutu Litewskiego rozdziału 6go, artykułu 1go, 3go i Ukazu senackiego z dnia 28 września 1809 roku. 3) W opiece tey, do robot kancellaryyskich, zamiast protokulisty, używać znaydujących się przy marszałkach powiatowych sekretarzów (pismowoditeli) kancellarzystów zaś używać z kancellaryi marszałków powiatowych, albo sądow powiatowych; a rozchody kancellaryyskie odnosić na rachunek dochodów tego majątku, o który toczy się sprawa; 4) W inwentowaniu majątkow, wchodzących do opieki, i oddaniu ich opiekunom, postępować podług 4go artykułu 6go rozdziału tegoż statutu, używając jednakże do tego członka sądu powiatowego. 5) opiekunowie obowiązani zdawać corocznie rachunek Sądowi Powiatowemu, na mocy Konstytucyi 1775 roku i Ukazu Senatu z dnia 31 stycznia 1801 roku, za poprzedniczém wykonaniem przysięgi; a z powiatowego Sądu rachunki te odsyłać do Sądu Głównego dla przeyrzenia, nie odbierając zgoła właścicielowi majątku prawa, przy oddaniu jemu przez opiekę majątku, jeżeliby dostrzegł strat przez opiekę zrobionych, poszukiwać strat tych na winnych. 6) Zjazd do majątku objętego w opiekę, powinien bydź raz tylko dla zinwentowania i razem dla podania opiekunom. Wydatki na podróż wysłanego w tey potrzebie od sądu powiatowego swojego członka, liczy się na rachunek dochodow pomienionych majątkow, takoż i opiekunowie podróży swoich, równie w tém zdarzeniu, jak i wogólności w czasie zarządzania majątkiem, nie powinni kłaśdź na rachunek dochodów majątku, ale na rachunek dochodow z majątku pozostaje podróż oficyalistów kancellaryi, jeżeli ich konieczna będzie potrzeba, wydatki kancellaryyskie i przyzwoite opatrzenie żywnością wszystkich, mających się zjechać dla zinwentowania i zdania majątku opiekunóm. 7) Oglądanie majątkow w czasie opieki czynić na rachunek winnych; i 8) Opiekunowie za pracę pobierają 10ty grosz czystego dochodu po potrąceniu wszystkich wydatkow. Potym Małorossyyski Wojenny Gubernator Xiążę Repnin upraszał, dla zabezpieczenia majątkow ślacheckich, wchodzących do zarządzania opieki, od zniszczenia i rozchwycenia, rozciągnąć te prawidła względem opiek na gubernije małorossyyskie, opierając się w tem na szczególnych prawach mieyscowych, któremi się kray ten rządzi, na mocy Naywyższego Ukazu 1796 roku. To przedstawienie rozważane było w Rządzącym Senacie, i Powszechne Zebranie departamentow sankt-petersburskich, zgodnie z przełożeniem Ministra sprawiedliwości, większością głosow postanowiło, iż przedstawienie Małorossyyskiego Wojennego Gubernatora, o rozciągnieniu mocy i działań ukazu tegoż Powszechnego Zebrania z dnia 28 lutego 1817 roku, względem prawideł dla opiek w guberniach od Polski przyłączonych, i na gubernije małorossyyskie, godne uwagi; lecz gdy umieszczona w tym ukazie Konstytucya 1775 roku, o poprzedniczey przysiędze opiekunow na wierność ich rachunków, nie zgadza się z ustanowioną ich rewizyą (na mocy Ustawy o Guberniach) w samych Opiekach, i potym w Głównych *czyli* Jeneralnych Sądach, i nie zgadza się z wolą Naywyższą, wyrażoną w Ukazie do Rządzącego Senatu z dnia 23 październik[a] 1816 roku, z okoliczności przypuszczenia Hrabiny Potockiey do przysięgi, w którym wyrażono: „Kiedy wierność rachunków utwierdza się przysięgą, tedy rewizya mieysca mieć nie może.“ Nadto, jako w przedmiocie opiek, wyznaczających się w gubernijach od Polski przyłączonych, przez Ukazy Rządzącego Senatu z dnia 31 stycznia 1801 i 28 sierpnia 1808 roku zalecono, ażeby opiekunowie i opieki postępowali podług praw Rossyyskich, a szczególniey podług rozdziału XVIgo ustawy o guberniach, które to prawidła podaje się teraz rozciągnąć i na gubernije Małorossyyskie, a przy takiem prawie, przysięga takoż nie może bydź przyzwoitą, a nawet w powszechności na wyżey przytoczony Ukaz Powszechnego Zebrania Rządzącego Senatu z dnia 28 lutego 1817 roku, nie było wyjednane Naywyższe zezwolenie, bez którego nie ma ten ukaz nadaney formy prawa; przeto dla powszechney jednostayności w Państwie, we wszystkiem, co się ściąga do obowiązkow opiek, trzymać się w Gubernijach od Polski przyłączonych, i w Małorossyyskich, tych samych praw, które już są wydane i będą wydawane w tey rzeczy i na gubernije wielkorossyyskie. Rada Państwa, po pilnem roztrząśnieniu tego przedmiotu, zważywszy naprzód, niedostatek, okazujący się w prawach polskich względem praw o opiekach; i powtóre, pożytek z zaprowadzenia jednakowego po całem państwie postanowienia, uznaje zdanie Rządzącego Senatu, w jego dokładzie wyrażone, gruntownem i dla tego zgodnie z niem, *przez opiniją postanawia*: we wszystkiem, co się tycze obowiązku opiek w gubernijach od Polski przyłączonych i w Małorossyyskich, trzymać się tychże ustaw, które już są wydane i na przyszłość wydawane będą w tym przedmiocie i dla guberniy wielkorossyyskich. „Na autentyku napisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak: *Ma bydź podług tego.*“ Carskie-Sioło dnia 8 lutego 1822 roku. Rozkazali: O należytem tego, co jest w wyżey wyrażoney, Naywyżey potwierdzoney Opinii Rady Państwa, wykonaniu, o rozciągnieniu na gubernije Małorossyyskie i przyłączone od Polski prawideł względem Opiek Ślacheckich, wydanych dla guberniy wielkorossyyskich, posłać do Rządow Gubernialnych, Sądow jeneralnych i głównych tych guberniy ukazy, również przez ukazy dać wiedzieć i dalszym wszystkim Rządom Gubernialnym, Władzom, Izbom skarbowym i cywilnym i do innych mieysc urzędowych; takoż do PP. Wojennych

Jenerał Gubernatorów i Wojennych Gubernatorów zarządzających razem i cywilnemi sprawami, Jenerał Gubernatorów i Naczelników miast; do PP. Ministrów i Kontrolera Państwa; a do Moskiewskich i Sankt-petersburskich Departamentow Rządzącego Senatu i do Nayświętszego Rządzącego Synodu przesłać uwiadomienia. Dnia 29 maja 1822 roku.

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 28 czerwca.

W zeszły wtorek, to jest, dnia 25 b. m. J. C. Mość Wielki Xiążę *Michał* opuścił tuteyszą stolicę, i udał się przez *Kalisz* do *Karlsbadu*.

JW. Hrabia Wincenty *Krasiński* jenerał dywizyi, Senator Wojewoda, powrócił do Warszawy. JW. jenerał porucznik *Lewicki* komendant miasta Warszawy, i W. Półkownik *Axamitowski* major placu, wyjechali do wód zagranicznych.

Podług rozkazu dziennego z dnia 22 t. m. otrzymał żądaną dymissą z pensyą w półku 1szym ułanów, kapitan Mateusz *Golański*, w stopniu majora, z pozwoleniem noszenia munduru.

Austrya.

Wiedeń dnia 10 czerwca. Nadeszła tu wiadomość, iż Arcy-Xiężna małżonka Vice-Króla Lombardzko-Weneckiego, powiła córkę dnia 3 b. m.

Od dnia 21 do 24 z. m. puszczano tu wieczorami race, które według postrzeżeń z obserwatoryum uniwersytetu wznosiły się na 2000 sążni, i w tey niezmierney wysokości rozsiewały wielkie światło, które nawet o 20 kilka mil niemieckich można było gołem okiem widzieć. Ważny ten wynalazek użytym będzie do oznaczenia długości jeograficzney.

(z *Kor. Warsz.*) *Dnia 12 czerwca.* Pod koniec zeszłego miesiąca odbył się tu pojedynek, pomiędzy dwuma znakomitymi obcymi *urzędnikami*, z powodu osobistey zniewagi, którą jedna z tych osób doznała jeszcze roku zeszłego. Jeden z pojedynkujących śmiertelnie miał przeciwnika swojego ranić.

Niemcy.

Od brzegow Menu dnia 11 czerwca. Rząd Wielkiego Xięztwa Badeńskiego doniósł szwaycarskiemu o postanowieniach użytych w swoim kraju, na mocy prawa odwetu względem Francyi, a tyczących się towarów francuzkich. Seym szwaycarski naradzi się, czyli ma podobnież sobie postąpić.

Prussy.

(z *Gaz. Warsz.*) *Berlin dnia 22 czerwca.* Niedawno przybył tu goniec gabinetowy austryacki z *Wiednia*; przejeżdżał oraz tędy goniec rossyyski, wysłany z *Londynu* do *Petersburga*.

Obrachowane dotąd pretensye prowincyy pruskich nad *Renem* do rządu francuzkiego z czasu od roku 1793 do końca 1813 wynoszą 28 milionów 530,823 franków.

Słychać, (pisze gazeta norymbergska) iż kommissya do śledzenia odkrytych znowu niedawno intryg demagogicznych, urzędująca w wydziale ministeryum woyny, roztrząsnąwszy znalezioną korrespondencyą, podała wniosek, aby dawnieysze w tey mierze akta jeszcze raz przeyrzano: bo teraźnieysze pisma stosują się w niektórych okolicznościach do papierów, które przed 3 laty zabrano. Żądano także przesłania aktow w sprawie *Jahna*, które oddawna ma sąd wrocławski, mający wydadź wyrok, dla dołączenia do nich aktow dodatkowych, obeymujących nowe demagogiczne intrygi. *Jahn* zaprowadzony ze *Spandau* do *Kistryna*, a potém do *Kolberga*, pobiera ciągle pensyą swoję 1000 talarów, i trudni się opisaniem 30letniey woyny. Dotąd jeszcze nie zapadł wyrok w drugiey instancyi na nadleśniczego *Hedemann*; powszechnie atoli sądzą, iż będzie rozstrzelany.

W królewskiey gwardyi znayduje się żołnierz nadzwyczaynego wzrostu: bo siedmiu stop. Jest on rodem z Pomeranii.

Anglia.

Londyn dnia 4 czerwca. Przed kilką dniami był rozruch w *Westminster*. Kilka set pijanych irlandczyków napastowało przechodzących. Za przybyciem urzędników ze zbroyną siłą, zatarasowali się w domach i z okien strzelali. Przeczytano prawo o buncie. Policyanci schwytali kilkudziesiąt irlandczyków; kilku ludzi z obu stron zostało ranionych. Między uwięzionymi jest 18 mężczyzn i jedna kobiéta.

W *Sligo* (stolicy hrabstwa tegoż nazwiska w Irlandyi) utworzyło się towarzystwo na wsparcie nieszczęśliwych. Z rapportu jego pokazuje się, iż w pierwszym cyrkule miasta jest 400 osób, cierpiących zupełny niedostatek. Wiele rodzin nie jadło 24 a nawet 36 godzin; jedna z nich posilała się gotowaną trawą; pewna panna umarła z głodu. W drugim cyrkule zwiedzono dopiero dwie trzecie części domów, i znaleziono 618 osób, ledwo nieumierających z głodu. W trzecim cyrkule było 600 osób w podobnież smutnym stanie. W czwartym rachowano blizko 1600 nieszczęśliwych. „Chodziliśmy (wyrażono w rapporcie) od domu do domu; rozpoznawaliśmy wszystko jak naydokładniey. Towarzyszyło nam dwóch znakomitych obywateli, którzy znają mieszkańców. Niepodobna opisać nędzy. Obchodząc w niedzielę, przyszliśmy do wielu, którzy nie mieli ani kawałka torfu do gotowania, ani kartofli lub inney żywności do jedzenia."

Pożyczka dla rzeczypospolitey kolumbiyskiey idzie z pośpiechem. Pewny bankier kupił obligacyy za 40,000 funt. st. płacąc 9 za sto; przedał je zaś po 100, a nawet 107.

Osadniczy systemat angielski (pisze gazeta *Morning Chronicle*) wznawia systemat konsularny dawnych rzymian, a osady nasze są ofiarą nayhaniebnieyszego nadużycia. Nieszczęśliwi ich mieszkańcy podlegają zupełnie samowładności wielkorządzcy i polubieńców jego. Ze wszystkich naszych osad, zostających pod takim rządem, znaleźć tylko można w Indyach wschodnich niejakie ślady dobroczynney administracyi, któreby jednak wkrótce znikły, gdyby osady te były pod bezpośrednim wpływem rządu angielskiego i opieką parlamentu. Nie masz absolutnieyszego Baszy tureckiego nad Lorda *Maitland*, naczelnego kommissarza wysp Jońskich. Sam posiada całą władzę cywilną i woyskową; jest oraz prawodawcą i sędzią. Nadeszły już do Anglii niezliczone, a niestety aż nadto udowodnione skargi na jego urzędowanie; zna je cała Europa, lecz Izba niższa angielska odrzuciła je, i podobnież zapewne nadal uczyni.

Dnia 11 z. m. zawinął do Gibraltaru okręt z *Valparaiso*. Znayduje się na nim *Don Jose Cienfuegos*, pełnomocnik chiliyski przy dworze rzymskim.

Dnia 7. Xiążę duński nie był z małżonką swoją na wyścigach konnych w *Ascot*, lubo się tam Król z kilku członkami rodziny swojey znaydował. Koń Xiążęcia *York*, zwany *Moses*, wyprzedził inne, przez co właściciel jego wygrał znaczne zakłady. Dziś rano popłynął Xiążę duński z małżonką swoją w towarzystwie Hrabiego *Moltke* na bacie królewskim do *Deptford*, dla widzenia tamecznych warstatów okrętowych. Rozgłoszono, iż razem z nim popłynęli Xiążęta *York* i *Klarencyi*, i z tey przyczyny, lud zebrany na brzegach *Tamizy* śpiewał pieśń narodową *God save the King*, a w *Tower* strzelano z dział. Nikogo jednak z rodziny królewskiey nie było na bacie; Monarcha i Xiążę *York* są w *Windsor*, a Xiążę *Klarencyi* bawi w zamku *Walmer*, gdzie małżonka jego choruje. Z tym trafunkowym wypadkiem połączono zaraz wieść o nieporozumieniu między Xiążęciem duńskim i rodziną królewską.

Podług zapewnienia Pana *Rothschild*, bankiera tuteyszego, nie zawarto żadnego układu względem nowey pożyczki dla Austryi.

W hrabstwie irlandzkiem *Galway* wielu mężczyzn i kobiet przedało koszule swoje papierni-

kom, dla zaspokojenia głodu na chwilę. Wielu jedzących mech morski i różne ślimaki, zachorowało niebezpiecznie, a wielu potonęło, szukając na dnie morskiem pożywienia, i nie zważając na wezbranie morza.

Pan *Maitland*, naczelny nasz kommissarz na wyspach Jońskich, popadł w niełaskę u Monarchy, równie jak admirał *Graham Moore*.

Nieporozumienia rządu naszego z Chinami pochodzą z drobnostki. Maytkowie angielscy chcieli narąbać chróstu, chińczykowie nie pozwalali; ztąd przyszło do kłótni, w którey jedney chińskiey babie ucięto dwa palce; ztąd powstała walka, skaleczono i zabito kilku chińczyków, a tak za chróst i babę może przyyśdź do krwawey woyny między dwoma potężnemi mocarstwami.

Dnia 11. P. *Polityka*, poseł rossyyski przy Zjednoczonych Stanach północney Ameryki, przybył z *Nowego Yorku* do *Liverpool*.

Niedawno odprawiło się tu zgromadzenie towarzystwa wspieraiącego ubogich uczonych. Przewodniczył Xiążę *York*. Kassyer zdał sprawę o wsparciu wielu uczonych, a między innymi pewnego jeometry, polaka, oraz szlachcica pruskiego, autora wielu szacownych dzieł o prawach niemieckich, topografii, ekonomii polityczney, historyi naturalney i t. d., i włocha, który długo służył oyczyznie swojey w zawodzie dyplomatycznym, a przez rewolucyą cały majątek utracił. Na uczcie spełniano zdrowie sławnych cudzoziemców, którzy posiedzenie towarzystwa obecnością swoją zaszczycili. P. *Canning* podziękował towarzystwu imieniem Pana *Chateaubriand*, o którym wspomniał z pochwałą, iż literacki swóy zawód zaczął od rozpowinienia zasad chrześciańskich, a potem bronił zasad Monarchii; dziś zaś przybył do tuteyszey stolicy, dla ścisłeyszego połączenia obu krajów węzłem zasad monarchicznych i cnót chrześciańskich. Inny członek złożył podziękowanie za posła trypolitańskiego.

Xiążę duński bawi w Anglii pod nazwiskiem Hrabiego *Alston*.

Podany w Izbie niższey nowy projekt do uchwały względem żeglugi, podług którego wiele wyrobków zagranicznych można sprowadzać do Anglii, składać je, a potem wysyłać do wschodnich lub zachodnich Indyy, południowey i północney Ameryki i t. d. nie bardzo się podoba. Przeciwnicy tego bilu wymieniają powody, dla których utrzymać się nie powinien. I tak xięgarze twierdzą, iż wydawca ostatniego romansu Pana *Scott*; *the fortune of Nigel*, przedał zaraz pierwszego dnia po wyyściu jego 8000 exemplarzy, i teraz jest wielki na to dzieło pokup nie tylko w Anglii, lecz nawet w Indyach wschodnich i zachodnich, w północney i południowey Ameryce, na przylądku *Dobrey nadziei* w Afryce, zgoła wszędzie, gdzie tylko umieją po angielsku. Gdy zaś druk, papier i t. d. kosztuje na stałym lądzie połową mniey niż w Anglii, xięgarz więc, który kupił rękopism, posławszy exemplarz do *Calais* lub *Hamburga*, utraci przez przedrukowanie jego. Podług tego bilu, można przedrukowane xiążki sprowadzać do Anglii, składać je, a potem do wszystkich części świata rozsyłać. Podobne przyczyny przytaczają zegarmistrze i inni rzemieślnicy oraz artyści.

Większością 116 kresek przeciwko 21 odrzucono w Izbie niższey d. 10 b. m. wniosek, aby właścicielom zagraniczney pszenicy wolno było zemleć ją i wyprowadzić z Anglii.

Dnia 12 i 13 będą u Króla wielkie pokoje, dnia zaś 14 dany będzie wielki bal. Oczekujemy z niecierpliwością rozwiązania niektórych rozchodzących się wieści. Głoszą jeszcze o wielkich uroczystościach, które w miesiącu sierpniu odbędą się w *Bryghton*. Cokolwiek bądź w królewskim pałacu, poczynione są wielkie przygotowania, które ukończone będą za trzy miesiące.

Hunt przeznaczył ze swego więzienia dla irlandczyków 1000 funtów surogatu kawy, które przez cały tydzień pić może 2,240 osób.

HISZPANIIA.

Madryt, dnia 2 czerwca. Dowódzca 6téy dywizyi woyskowey, przesłał wiadomość rządowi o zupełnem rozproszeniu powstańców katalońskich. Gdy ich w *Targera* pobito, banda trapisty cofnęła się ku *Cervera*, gdzie się wielu powstańców zebrało. Woysko konstytucyyne uderzyło na nich, zabiło wielu i miasto zdobyło. Walka trwała przeszło 16 godzin. Batalion asturyyski utracił dowódzcę swego od kuli karabinowey. Powstanie w Katalonii zdaje się zupełnie uśmierzone, bo nawet Junta powstańców dostała się w moc Jenerała dowodzącego.

Burzyciele spokoyności w Galicyi zostali dnia 14 z. m. tak pobici, że już pewno nie powstaną. W walce pod *Orensè* przeszło 200 z nich utonęło w rzece *Minho*, a 300 od miecza poległo. Strzelanie trwało przeszło 4 godzin.

Oddział 8 żołnierzy z półku piechoty Nawarry, ciągnąc przez miasto *Orihuela*, został napadniony przez mieszkańców, którzy oficera zabili. Z tego powodu półkownik, wszyscy oficerowie i żołnierze podali prośbę do Stanów, domagając się ukarania takiego bezprawia. Deputowany *Rico* popierał ten wniosek, i odmalował zły sposób myślenia mieszkańców miasta *Orihuela*, który jeszcze niektórzy z duchownych rozkrzewiają. Żądał, aby tameczny klasztor dominikański zamknąć i skassować.

Znany francuzki Jenerał *Berton*, jest teraz w okolicy *Harmani*, w domu wieyskim, gdzie odwiedziło go wielu zbiegłych oficerów francuzkich. Bojąc się zaś, aby nie wpadł w ręce jakiey bandy, postanowił udadź się do *Tolozy* lub *Wittoryi*.

Dey algierski uznał podarki przysłane mu przez Hiszpanią za szczupłe (a jak jedno pismo publiczne wyraża, za nadto konstytucyyne); lękają się więc, aby wkrótce nie rozkazał chwytać naszych okrętów.

Podług rapportu zdanego Stanom przez kommissyą wojenną, woysko nasze wynosi w roku bieżącym 62,045 ludzi. Podzielone jest na 27 półków liniowych piechoty, 14 lekkiey artyleryi, 10 ciężkiey jazdy, a 12 lekkiey. Podano przytém projekt zaciągnienia jeszcze 7983 ludzi dla uzupełnienia woyska.

Większością 81 kresek przeciwko 54 przyięły stany adres do Króla z oskarżeniem ministrów.

WYSPY JOŃSKIE.

Zante dnia 28 kwietnia. Seraskier i poplecz bieniec Sultana, *Jussuf* Basza, dostał się w moc greków, a ci nie chcieli ofiarowanego zań przez tatarów i anglików przyjąć wykupna. Za wstawieniem się atoli Pana *Pouqueville*, konsula francuzkiego, wypuszczony został z niewoli wojenney. Od 8miu dni tu przybył i odbywa kwarantannę.

Korfu dnia 5 maja. Wszyscy grecy w Epirze, Tessalii i Macedonii wzięli się do broni, i utworzywszy 6 lub 7 korpusów pobili turków. Xiążę *Demetryusz Ypsylanty* wyszedł z korpusem 15 tysięcznym z Peleponezu i połączył się z oddziałem sławnego *Odysseusza* w *Macedonii*. Postanowili spólnie zdobyć *Larissę*. Basza *Saloniki* został odparty i całe swe woysko utracił.

TURCYA.

Stambuł dnia 16 maja. Spodziewamy się utrzymania pokoju; lecz teraźnieyszy systemat Porty wielu ma przeciwników. Janczarowie głośno szemrzą, zwłaszcza odtąd, jak w tuteyszey stolicy rozeszła się pogłoska, iż W. Sultan, za radą kilku zagranicznych posłów, postanowił znieść korpus janczarów i urządzić go na wzór woyska europeyskiego. Poseł angielski ma szczególniey to popierać. Słychać o różnych bitwach z persami; a gdy rząd nic o nich nie ogłasza, domyślać się zatem wypada, iż dla turków pomyślne nie były.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 16 czerwca: rubel srebrny 3 ruble kop. 87½, czerwony złoty nowy rubli 12, stary rubli 11 kopiejek 80, imperyał rubli 37 kop. 65.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 21 czerwca 1822 Roku v. s.

Uwiadomienie.

1 P. de Neve, maiący pozwolenie dawać kurs języka i literatury francuzkiey, pod zwierzchnością Cesarskiego Uniwersytetu wileńskiego, dnia 1 września 1822 roku, otworzy zakład dla młodzi, maiącey w nim brać swe nauki.

Młodzieńcy chodzić będą na lekcye do Gimnazyum lub do Uniwersytetu.

Będą mieli kurs prywatny języka francuzkiego, obeymujący: 1) Gramatykę z rozbiorem rozumowanym; 2) Wyrazy jednoznaczne i jednobrzmiące i cokolwiek do pisowni należy; 3) Wyrazy bliskoznaczne, i cokolwiek należy do czystości i ścisłości mowy; 4) Iloczas i wymawianie czyli pronuncyacya; 5) Wykład Postaci; 6) Czytanie klassykow francuzkich.

Będą mieli także lekcyą języka niemieckiego; języka angielskiego, rysunkow, tańcow i fechtow.

Od kawalerów, chodzących na lekcye do Gimnazyum, płaci się za mieszkanie, stół, lekcye prywatne, korrepetycyą i t. d. czterysta rubli srebrem na rok szkolny. Co do kawalerów, do Uniwersytetu na lekcye uczęszczać maiących, robi się układ osobny.

Życzący w tym zakładzie kawalerów umieszczać, zechcą uczynić odezwę przed dniem 1szym sierpnia 1822, do P. Neve mieszkaiącego w Wilnie w domu Kulikowskiego na rogu ulicy Sawicz N. 49.

1. M. de Neve, autorisé à donner un Cours de Langue et de Littérature française, ouvrira le 1er septembre 1822, sous les auspices de l'Université Imperiale de Vilna, un établissement pour les jeunes gens qui y font leur cours d'études. Les jeunes gens suivront le cours du Gymnase ou de l'Université. Ils feront un cours privé de langue française qui comprendra: 1 l'analyse raisonnée de la Grammaire; 2 les Homonymes et tout ce qui a rapport à l'orthographe; 3 les Synonymes et tout ce qui a rapport à la pureté et à la precision du langage; 4 la Prosodie et tout ce qui a rapport à la prononciation; 5 l'explication des Tropes; 6 La lecture des classiques français. Ils auront aussi des leçons privées de langue allemande, de langue anglaise; de dessin, de danse et d'escrime. Pour les jeunes gens qui suivront le cours du Gymnase, la pension, y compris le logement, la nourriture, les leçons privées, les répétiteurs etc. est de quatre cents roubles argent pour l'année scolaire. Il sera pris des arrangemens, à part, pour les jeunes gens qui suivront le cours de l'Université. Les Parens, qui désireraient y placer leurs jeunes gens, sont priés de s'adresser, avant le 1 du mois d'aout 1822, à M. de Neve, maison Kulikowski au coin de la rue Sawicz N. 49. à Vilna.

Ogłoszenie.

1. Podaje się do powszechney wiadomości, iż w skutek zalecenia JW. Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora odbywać się będą w Izbie Skarbowey Grodzieńskiey targi na pobudowanie w bliskości miasteczka Skidla piecow do pieczenia chleba dla woyska obozującego 24 pieszey dywizyi w terminach: pierwszym 25, drugim 30 teraznieyszego miesiąca junii, a trzecim ostatecznym dnia 5 julii bieżącego roku. Ktoby więc życzył przyjąć na siebie obowiązek wybudowania rzeczoney budowli zechce się stawić na wyż pomienione termina do Izby Skarbowey Grodzieńskiey z odpowiednią kaucyą summie rub srebr. 832 kop. 69½ po smiecie wyliczoney. Protokulista Radca Tytularny Józef Dobrzylewski.

1. Podaje się do powszechney wiadomości iż w skutek zalecenia JW. Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora odbywać się będą na zbudowanie w mieście powiatowym Brześciu łaźni dla lazaretu brzeskiego piechotnego pólku targi to jest: w pierwszych dwóch terminach 15 i 18 junii w Brzeskim Ziemsko-Powiatowym Sądzie, a ostateczny 25 tegoż miesiąca bieżącego roku w Izbie Skarbowey Grodzieńskiey. Ktoby więc życzył przyjąć na siebie obowiązek zbudowania rzeczoney budowli zechce się stawić na pierwsze dwa termina do Brzeskiego Ziemsko-Powiatowego Sądu, a na ostateczny do Izby Skarbowey Grodzieńskiey z odpowiednią kaucyą.

Protokolista Radca Tytular. Józef Dobrzylewski.

Uwiadomienie.

1 Przybyły do tuteyszey stolicy z Prus Krystyan Dyryng Fejerwerkermeyster ma zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność, iż w dniu 24 teraźnieyszego miesiąca junii będzie miał honor dać fajerwerk wielki jeżeli pogoda posłuży, o szczegułach którego jako też i omieyscu w którym ma być dany fajerwerk, afiszem ogłoszono będzie.

1 Stosownie do zapisanego na dniu 19 miesiąca apryla roku idącego 1822 w aktach Ziem. Powiatu Nowogródzkiego oświadczenia, JO. Teofila z Grafow Morawskich Xiężna Dominikowa Radziwiłłowa Ordynatowa Nieswiżska i Ołycka, rozwiedziona Jenerałowa Czerniszewowa, chcąc mieć interessa swoje finalnie skonkludowane, przez ninieyszą awizacyą każdego, kto kolwiek czy to za jey własnemi, czy za plenipotentow jey jakiegokolwiek tytułu pismami, może mieć do niey i jey dóbr stosunki, wzywa i obliguje, ażeby czy to sam przez się czy przez osobę prawnie umocowaną, w przyszłe kontrakta Nowogródzkie dnia 18 marca kalendarza zjednoczonego roku 1823 w mieście Nowogródku, Pełnomocnikowi Xiężney, który tam umyślnie natenczas zesłany będzie, takowe papiery, dla uniknienia wszelkich wątpliwości w samych oryginałach prezentować i do zrealizowania podać raczył. A jako to wezwanie ma na celu bezpieczeństwo wzajemne tak po nieobjawieniu w tym terminie, gdyby się okazały później jakowe z czasu przeszłego attentaty, te że się będą uważały za nielegalne lub uspokojone czyni się publiczne i wczesne zastrzeżenie, naostatek żeby nie było żadney trudności do traktowania oto z Plenipotentem JOXiężny Jeymości na przyszłych kontraktach w Nowogródku, wskazuje się mieysce przy aktach Ziemskich czyli w kancellaryi Sądu Ziemskiego. Takową awizacyą z polecenia JOXiężney Jeymości Radziwiłłowey podpisuję, Józef Karczewski Adwokat Sądu Gł. Lit Wileń.

Roku 1822 mca junii 21 dnia takową awizacyą Redakcya może umieścić do gazet Kuryera Lit. poświadczam. Michał Sawicki Prezyd. Ziemski Ptu Wileń.

O zbiegach.

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na piśmię świadectw aresztanci Piotr Wasiljew, Stefan Michaylow, Nikifor Filipow i Sidor Halicz, z których pierwsi dway chociaż się powiadali mianowicie Wasiljew dworskim poddanym podporucznika Iwana Nikitina Baturyna, mieszkającego w mieście Moskwie, a Michayłow poddanym moskiewskiey gubernii, wiereyskiego powiatu ze słobody Michayłowey obywatela Grafa Sałtykowa, lecz po uczynionem śledztwie, takowe ich opowiadania rzeczywiście niepotwierdziły się, Filip także poddanym pskowskiey gubernii, opoczkowskiego powiatu, ze wsi Juszkowa, obywatela Iwana Szyszkina, i Halicz takimże chersońskiey gubernii, elizabetgradskiego powiatu, słobody Wołkowa, obywatela Wołkowa, na mocy ukazu Rządzącego Senatu dnia 29 augusta 1807 roku uznani za włoczęgów i oddani do woyskowey służ-

by. Przymioty pomienionych włóczęgow: Wasiljew wzrostu 2 arsz. 4 wiersz., twarzy podługowatey ospowaty, z lewey strony koło nosa mała brodawka, oczy światłoszare, włosy ciemnoruse, mówi czysto, od urodzenia lat 35, Michaylów wzrostu 2 arsz. 5½ wiersz., twarzy podługowatey z małemi ospami, na lewey szczęce i na dolney wardze znaki od rozbicia, oczy światłokare, włosy ciemnoruse, mówi czysto, od urodzenia lat 18, Filipów wzrostu 2 arsz. 4¼ wiersz., twarzy okrągławey czystey, nosa długiego, oczu szarych, włosow światłorusych, mówi czysto, od urodzenia lat 25, i Halicz wzrostu 2 arsz. 5 wiersz., twarzy podługowatey białey, nosa długiego tępego, oczu światłobłękitnych, włosow światłorusych, mówi czysto, od urodzenia lat 19; a zatém, jeśli pomienieni włoczęgi okażą się do kogo należącymi, aby ten z prawnemi o ich przynależeniu dowodami, prosił gdzie należy, w naznaczonym prawami terminie, o kwit na policzenie ich za rekrutów. Czerwca 7 dnia 1822 roku.

Sekretarz F. Arcimowicz.

Oświadczenie.

2. Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Sądu Ziemskiego Ptu Bobruyskiego w dacie niżey wyrażoney zapisanego, eorundem pod pieczęcią urzędową Ziemską tegoż powiatu stronie potrzebujący wydaje się.

Roku 1822 mca maja 29 dnia. Dla nieznaydowania się Sądow Przed Aktami Jego Imperatorskiey Mości Ziemskiemi Ptu Bobruyskiego stanąwszy osobiście niżey podpisany następne oświadczenie do wpisania podał. Oświadczenie niżey piszący się w imieniu własnym przeciwko bratu swemu Franciszkowi Korybutt Daszkiewiczowi czyni z następnego powodu: iż żałujący pod pewnemi familiynego układu warunkami z obżał. w roku 1822 apryla 10 dnia nastały dokument, chociaż oświadczeniem przed Aktami Ziem. Ptu Mińskiego zapisanym, w roku tymże 1822 maja 25 dnia zupełnie znikczemnił i za nieznaczący uznał, i aby obżałowany na umorzoney już mocy tego dokumentu mianowicie co do schedy żałującego sukcessive spadłey po ś. p. Konstancyi Horainowey Woyskiey Wileńskiey z nikim w żadne układy nie wchodził naymocniey zastrzegł; jednak gdy obżałowany z krzywdą żalącego się o tęż sukcessyyną schedę z W. Sędzią Korkozewiczem i W. Ignacym Unichowskim pozorem wyżey w dacie przerzeczonego skassowanego i zupełnie cofniętego dokumentu, ma zamiar jakieś układy tworzyć; przeto ninieyszym oświadczeniem zapowiadam przed aktami Ziem. Bobruyskiemi, jak też i przez Gazetę Kuryera Lit. ogłaszam, iż żadney czynności obżałowanego brata swego na mocy wyżey wspomnionego dokumentu ani z przerzeczonemi, ani z kimkolwiekbądź sformowaney akceptować niebędę, owszem że zupełnie nic nieznaczącą w każdym mieyscu uznam, ninieyszym oświadczeniem ostrzegam. U tego oświadczenia podpis w protokule następny. Ferdynand Korybuth Daszkiewicz Kasztelanic Mścisławski.

O zgodność z protokułem świadczę Józef Macewicz Regent Ziem. Bobr.

Pozew.

2. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOSCI Wypis z zaniesionego w Witebskim powiatowym Ziem. Sądzie 2 maja 1822 roku Oświadczenia stronie potrzebującey, przy wyciśnieniu Skarbowey pieczęci teyże daty wydany.

Oświadczenie imieniem WJPani Rozalii z Bohdanowiczów Chludzińskiey Szambelanowey b. dworu Pol., i Chorążyney Ptu Orszańskiego Gubernii Białorusko-Mohilewskiey, na JW. i WWJJ. Panow Wincentego b. Podkomorzego Ptu Wileyskiego, Kazimierza b. Sędziego Sądow Głównych cywilnego Mińskiego Departamentu, Onufrego Marszałka Ptu Wileyskiego, Ignacego b. Sędziego Sądow Głównych Cywilnego Departamentu Gubernii Mińskiey braci między sobą rodzonych Bohdanowiczow, czyni się z następnych pobudek: iż co zeszła z tego świata Ludowika z Wyszyńskich w pierwszym zamęściu Bohdanowiczowa, a w powtórnym Tarlecka matka żałującey się delatorki, i obżałowanych braci Bohdanowiczów w roku przeszłym 1811 mca januar. 29 dnia, ostateczną dyspozycyą swoją testamentową, chcąc wszystkim dzieciom swoim jednostayny dowod miłości macierzyńskiey ukazać i równy domiar w exdotacyi dla córek całkowicie niewyposażonych oznaczyć, względnie do wyexdotowania żałującey się delatorki siostr Brygidy z Bohdanowiczów Karnickiey, i Maryanny z Bohdanowiczow Hryhorowiczowey po 30,000 zł. pol. im zaliczonych, tąż testamentową dyspozycyą swoją, i dla żałującey się delatorki 10,000 zł. pol. do uprzednio zaliczonych 20,000 i dotychczas u siebie przez obżałnych na obligu mianych przeznaczywszy, i zapisawszy na ten przedmiot fundusze sumowne na czystych obligach i zapisach u różnych osób zalokowane do dwóchkroć sto czternastu tysięcy zł. pol. wynoszące wykazała, obżałowani zaś bracia Bohdanowiczowie posiągnąwszy ziemne fundusze po śmierci żałującey się delatorki matki Ludowiki z Wyszyńskich Bohdanowiczowey in post Tarleckiey, Starzyńki, Trusewicze, Obodowce, Stayki, i Zaborze, odpowiedzi uległe, ze wszystkiemi attynencyami, i przynależnościami w Gubernii Mińskiey w powiecie wileyskim sytuowane, nie tylko że do usatysfakcyonowania żałującey się nie przystąpili, ale nawet z pobieranych summ na zapisach, i obligach u różnych osob będących procentow, dotąd i za tak wiele lat należnych delatorce nie opłacając, takowe pościągaliście kapitały na korzyść własną, a z ukrzywdzeniem delatorki, i gdy mimo cierpiącą powolność na wielokrotne dopomnienia się delatorki naymnieyszey ze strony obżałowanych w opłacie do 20,000 zł. pol. dziś z procentami zwiększoney summy, przez obżałowanych nie uczyniono satysfakcyi, zmuszona przeto delatorka krokami prawa na obżałowanych majątku summownym, i ziemnym opartą swą przez zeszłą matkę pozyskać należność, iżby tak obżałowani jako i interessowane osoby w żadne na wyż wyspecyfikowane dobra, komplenacyi z obżałowanemi nie wchodzili, obżałowani onerami obarczać, aż do zupełnego usatysfakcyonowania delatorki nie mieli wolności, przed Sądem zaskarża, i manifestuje, a powszechność przez Kur. Litew. ostrzega i zawiadamia. Dat 1822 mca maja 2 dnia, na autentyku podpisano. Podałem Plenipotent Alexander Chaniewski Regent Graniczny Ptu Horodeckiego. Zgodno z oryginałem i wolno drukować. Franciszek Swierszczewski Pisarz Ziem. Wit. Paweł Jholnik Regent Ziem. Ptu Witebskiego Sekretarz Kollegski.

2. Poddanka JW. Zawiszow Prezydentow Elżbieta Januszkiewiczówna uciekła dnia 11 junii ogodzinie 4tey po obiedzie, urody średniey, twarzy okrągłey, nosa krutkiego, oczu błękitnych, włosow ciemno-rudych dogrzebienia, brwi takież ciemno-rude, uszy obie przekłóte do kolczyków, mówi po polsku z przeciągiem, politewsku mówi dobrze, od urodzenia lat 24, która zabrała z sobą rzeczy szlafrok rypsowy kolorowy watowy, suknię bombozową 1, suknia płocienki angielskiey kolorową 1, suknią bastową kolorową 1, chustkę marynową szafirową ze szlakiem 1, przytym bieliznę rozmaitą.

Oświadczenie.

3. Oświadczenie w imieniu JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza Jenerała woysk Pol. z odpowiedzią na Oświadczenie JWW. Rajeckich w gazecie Kur. Lit. pod N. 68 umieszczone, podane roku 1822 dnia 10 junii.

Mylne i odstępne od istoty rzeczy przez JWW. Rajeckich w całym rozciągu ich interessu z JWW. Hrabiami Chodkiewiczami wyobrażenia, jak niemogą ani na chwilę iedną czasu uszkadzać nieskażonemu honorowi JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza, tak zbliżona ciekawość Szanowney Publiczności z łatwością rozwiązać potrafi, w jakim są składzie zamiary i czynności JWW. Rajeckich do fortuny JWW. Hr. Chodkiewiczow sprostowane, gdy zechce odczytać ten krótki rys interessu do uwagi i opinii swey bezpiecznie ze strony JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza oddać się mogący.

Nienadto pochlebna dla JWW. Rajeckich, lecz obszerna w prawdzie byłaby historya, gdyby wyprowadzić pierwiastkowe źródło, z którego dzisiay JWW. Rajeccy kilkumilionowey doczekali się sytuacyi, wszakże, ta wiadomość połączona będąc z interessem i majątkami JWW. Hrabiów Chodkiewiczów, i dotykając się chęcią uszczuplenia onego dowodami czytelnemi w Sądzie działowym, przez Ukaz Rządzącego Senatu odżywionym, przedstawiona została. To więc, co w krótkim czasie wyrokiem tey juryzdykcyi rozwiązaném w swojém istnieniu będzie, to, co było i jest przeciwko JWW. Rajeckim w zarzucie, gdy oni nie chcąc mieć względu na opinią własną usiłowali, acz niesłusznie i nieistotnie, dotknąć opinią z cnot i przymiotow swoich udostoynionego męża, trudno atoli nieodkryć tey zasłony, pod którą dotąd powodem tylko samey delikatności JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza, wszystkie tychże JWW. Rajeckich zdrożne i ukarania całym głosem powszechności godne czynności zakryte były. Za nadto mylną utworzyli JWW. Rajeccy wystawę tak znakomitey liczby swojego kapitału, jako i przedmiotu, na który on jakby zaciągnięty. Ilość bowiem summy kapitalney, przed ich zwiększeniem sytuacyi swojey zajętych podniesiona, złożona będąc z wysokich nad prawa Koronne i Litewskie procentów, z różnych niepraktykowanych naliczeń, z myłki na 5000 czer. zł. na stole sądowym dowiedzioney; z summy 52,400 cz. zł. zaledwie 35,000 cz. zł. dochodzi, i ta za realną tylko należność poczytaną bydź powinna. Przedmiot zaś, na który taż summa była zaciągnięta, jawnie dowodzą rachunki kassowe, przychody i rozchody wszelkie JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza przedstawiające, i okazują tę dotykalną każdego przekonać mogącą prawdę, iż ani grosz jeden JWW. Rajeckich na dobro ogólney oyczystey, fortuny śmiercią Starosty Żmuydzkiego zostawioney nie spłynął, i że całkowita summa po kilka tysięcy cz. zł. w każdym roku użyczana, na interessa własne JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza obróconą została, następnie oddział schedy JW. Józefa Hr. Chodkiewicza wziął swe nastanie, nie przez usiłowania JW. Alexandra Hr Chodkiewicza, w iakowey materyi on zawsze był obojętny, lecz wcale innych osób w Królewstwie pol radę familiyną składających, które zajęte będąc pozyskaniem tey prawami natury zabezpieczoney własności, z łatwością (acz gdyby JW. Alexander Hrabia Chodkiewicz stał na przeciw) jako w sprawie za którą prawa Bozkie i ludzkie przemawiały (jak to liczne przykłady, w familii Judyckich, Charleńskich i Malińskich stwierdziły) dokazać mogli, jakoż wyrok wysokiey w kraju juryzdykcyi, te działania familiyne przez Ukaz 1817 roku dnia 28 augusta wypadły, upoważniwszy, nadał Józefowi Hr. Chodkiewiczowi równe prawa, i te same jakie służyć mogły Alexandrowi; a zatym z takiego rozrządzenia wysokiey władzy Rządzącego Senatu, żadney JWW. Raieccy dla swojego interessu nie mogą wyciągnąć korzyści, ani tey właśnie, iżby dotknąć potrafili dobrą opinią w sercach życzliwych, i dobrém myśléniem tchnących rodakow dla JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza, i pomodz swojemu interessowi, przeciwko któremu prawa, słuszność, i sprawiedliwość w każdym punkcie stawiąc się, skutkow pomyślnych osiągnąć nigdy nie pozwolą.

Los przeciwny, który dotknął fortunę JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza, i zmusił go do usatysfakcyonowania wierzycieli swych sposobem rozbioru, przypisać może, JW. Hr. Chodkiewicz różnym wypadkom, od których żaden z żyjących nie może bydź uwolniony, wyrażać zaś tu onych nie widzi żadney silney pobudki, ani potrzeby, i tę wiadomość uczuciom swoiego serca zostawić jest przymuszony. Lecz zwraca się do wykazania przyczyn innych, które w przekonaniu jego, podług wyrachowań zrobionych, fortunę onego do upadku skłoniły. Wyjazd w roku 1809 za granicę, był odkryciem tych wszystkich korzyści, z których dzisiay JWW. Rajeccy, nie więcey użyczywszy nad 35,000 cz. zł. różnemi i to przez lat 6 cząstkowie składanemi kwotami zanoszących, dwómilionową formułą należność.. Profitując albowiem JW. Franciszek Rajecki z tego zdarzenia pod maską przyjaźni, zmieniając czteroletnie prawo arędowne przez samego aktora rzeczy postanowione, postarał się zyskać od osób żadney mocy nie mających obliczenie summy nayawantażownieysze, kontrakt zastawny z warunkami niepraktykowanemi, fortunę dziedzica znakomitemi pretensyami dotykać mogący, objąć już sposobem zastawy dobra Możaykow i Soleczniki w roku każdym przeszło 146,000 zł. czystego dochodu czyniące, za summę zł. 80,000 w rocznym dochodzie ryczałtowie ustanowioną, z którey potrąciwszy expensa fundi dla niego warowane zaledwie złł. 20,000 pozostawało, czystego dochodu, na jakowym podaniu JW. Hr. Chodkiewicz przez lat 14ście 840,000 zł. odniósł straty, prócz tego JW. Rajecki pod niebytność JW. Hr. Chodkiewicza prowadząc planiczne i zmówne wyrachowania, wszystkie summy pretensyyne bez żadnych sprawdzeń na gruncie, nieudzieliwszy ani jednego grosza, na obligi przeszło 290,000 zł. przenieść usiłował, z których zaledwie dzisiay zł. 115,000, okazało się bydź realney należności, niemniey w postępie lat dalszych podobne prowadząc naykrzywdnieysze narachowania, do miliona zł. pretensyow gruntowych przez ciąg 14stoletni posiadania zamierzył, z ktorych równie naywięcey do 100,000 zł. okaże się do przyjęcia posługiwającey należności. Te więc wszystkie ze strony JW. Franciszka Rajeckiego domierzone nadużycia zmusiły JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza, do tey ostateczności przykrey nader dla jego serca, iż widząc zagarnione nienależycie, z naywiększą jaka tylko bydź może krzywdą i szkodą majątki w otworzeniu rozbioru, i tym końcem czynności wszelkie JW. Rajeckiego pod czas bytności za granicą na jego szkodę dokonane zaskarżył, i w poparcie tego zabierając się na wszelkie prawami dozwolone dowody JW. Franciszka Rajeckiego przed Sąd Główny Kijowski, do ulegania wyrokom tey juryzdykcyi, jako z powodu większości dóbr w Gubernii kijowskiey położonych właściwey powołał Widząc zatym JW. Franciszek Rajecki, przez te działania w imieniu JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza, przecięte pasmo korzyściow, z krzywdą debitora i innych ręcznych wierzycieli odnaszanych cały rachunek na zwłoce czasu różnemi wytężonemi sposobami uplanować zamierzył, odbiegając tedy od juryzdykcyi Sądu Głównego kijow. sprawę całą w Departament Grodzieński przenieść usiłował, jakowy plan ile przerywający czynności Sądu rozbiorowego, za staraniością debitora i innych wierzycieli przez Ukaz Rządzącego Senatu odtrącony został, i sprawy działowa i rozbiorowa, Sądowi Głównemu Kijowskiemu z powodu większości w tey Gubernii dóbr oddana. Lecz obok tego zyskawszy JW. Franciszek Rajecki wolność dowodzenia, iż dług onego do obu sched zastosowany bydź powinien, widząc przed sobą obecne trudności, dokazania

tego co nigdy nieistniało, spodziewając się srogiey kary, za przeciwne istocie rzeczy tłumaczenie Rządzącemu Senatowi przynoszone odezwał się, przez interessowanie się osob zbliżyć się do umiarkowań przyjacielskich, i do miłego pokoju, do którego szczególnie JW. Alexander Hrabia Chodkiewicz był zawsze powolnym. Przygotowawszy zatym JWW. Rajeccy nowe projekta na dalsze zawikłanie fortuny Chodkiewiczowskiey, i ciągnienie z onych korzyści, pośpieszyli do Warszawy, mieysca pobytu JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza, gdzie oświadczywszy chęcie zbliżenia się, następne z swey strony przyymowali obowiązki, iż oni związkami swojemi postarają się przyłożyć do tego, aby wierzyciele Litewscy JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza odebrać mogli rychłą satyfakcyą, upewniali, znajomością dóbr i wiadomością jakoby dostateczną o illości długów, iż dobra solecznickie staną się odpowiedzialnemi na satysfakcyą długów innych, i przyrzekali naysolennieyszą pomoc w interessach innych; zobowiązany przeto JW. Alex. Hr. Chodkiewicz temi obietnicami, szczególnie przez JW. Franciszka Rajeckiego w obrazie naywiększey rzetelności tłumaczonemi, obietnicami témi, które spokoynym go wkrótce przez uczynienie satysfakcyi wierzycielom uczynić mogły, nieprzyjąwszy jednak dokumentu ręką Półkownika Rajeckiego, przygotowanego cerografem utytułować się mogącego, i do podpisu podawanego, podpisał inny, w którym niesprzekonania istotnego, lecz jedynie na domaganie się JW. Franciszka Rajeckiego, takowe wyrazy domieścił, lecz nie w celu uszkodzenia fortunie brata swego, dla którego zawsze chciał bydź w ewikcyi, chcąc przez to ustronić JWW. Rajeckich od tey uporczywey prawności, która znaczney liczbie wierzycieli satysfakcyą zatrzymywać miała. Lecz kiedy w poźnieyszym czasie okazało się, iż te wszystkie obietnice JW. Rajeckiego były do pozyskania wyrazów, dług jego oyczystym ustanawiających, nieistotnie czynione, kiedy JWW. Rajeccy na zasadzie takowego dokumentu, warunkowie tylko przez JW. Hr. Chodkiewicza wydanego, probować dług swóy obie schedy dotykającym przedsięwzięli, opiekunowie więc przez Ukaz Rządzącego Senatu, do postrzegania własności Pupillarney obowiązani, rozpoczęli process z JW. Alexandrem Hrabią Chodkiewiczem jako osiadłym obywatelem Województwa Mazowieckiego, o wyznanie na zasadzie czego takowy dokument był podpisany; powołany przeto JW. Hrabia Chodkiewicz przed Sąd appellacyyny Województwa Mazowieckiego, obowiązany był wykonać na to przysięgę, iż dług JWW. Rajeckich obróconym został na interessa jego własne, i że wyrazy w dokumencie wzmienione na domaganie się JW. Franciszka Rajeckiego domieścił, i takową przysięgę przed Bogiem wedle sumnienia swego, w Sądzie appellacyynym Województwa Mazowieckiego wykonał. Na próżno więc JWW. Rajeccy w swoiem Oświadczeniu wypisali się, iż takowa przysięga nie jest wykonana, na próżno zarzucali juryzdykcyi znakomitey Królestwa Polskiego, iż ta poświadczyła rzecz niebyłą. Na próżno też utrzymują, i to swoje zadziwić powinne każdego mniemanie, iż przeciwko dokumentowi własnemu JW. Alexander Hr. Chodkiewicz wykonać przysięgi nie mógł. Nietai się bynaymniey JW. Hr. Chodkiewicz przed Szanowną Publicznością z tego swojego czynu, i oświadcza, iż takową przysięgę przed Sądem Województwa Mazowieckiego wykonał, lecz wykonał oną tak wiernie, jako mu honor i nieskażone sumnienie dyktowało. Nie jest zatym winą Hrab. Chodkiewicza, iż dokument takowy exystencyą swoją utraca, niech JW. Franciszek Rajecki osądzi siebie, czyli obietnice onego, jak się zdawało w duchu otwartości czynione, zadowolnione były, a które tylko obowiązywały JW. Hrabi Chodkiewicza do wydania takowego dokumentu, a nieprzekonanie iż dług onego zaciągnięty na spłat długów rodzicielskich, które JW. Ludowika Hrabina Chodkiewiczowa, jakto dowodami czytelnemi ze strony Opieki Józefa Hr. Chodkiewicza w Sądzie działowym Grodzkim złożonemi wyprobowanem zostało, pospłacała.

Ten zatym krok ze strony JWW. Rajeckich w podaniu oświadczenia do powszechney wiadomości czyniony przeciwko JW. Alexandrowi Hrabiemu Chodkiewiczowi, ile okazuje się bydź krzywdzącym samychże JWW. Rajeckich, tyle opinii JW. Hr. Chodkiewicza, na wszelkich upewnieniach i przyjaźni tychże JWW. Rajeckich jedynie zawiedzionego, uszkadzać niepowinien, owszem stanie się powodem w następności do wykazania na jaw światu, dopełnionych ze strony JW. Franciszka Rajeckiego faktów, opinią jego w ważnych objektach dotykaiących, przewodnictwem których on całe swoje do fortuny JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza na satysfakcyą znaczney liczby wierzycieli przeznaczoney formuje nayniesłuszniey pretensorstwo. Szczegóły takowe, do opisania w tém mieyscu są niepodobne, lecz podania do druku wszystkich w tey sprawie odbytych Głosów, zawiadomią znaczną część Szanowney Publiczności, w jakim jest stanie cały interes JWW. Rajeckich, i na jaką oni w oczach moralnego świata opinią zasłużyć będą mogli. Działo się w Turcu w Guber. Grodzień. ptu nowogr. jako wyżey. Wiktor Dalkiewicz Umocowany. Odczytałem i wolności do druku podania dozwalam, Na interessa, JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza G. W. Pol. wyznaczony Sędzia Jan Zaleski.

---

2. *Niżey podpisany czyni przed publicznością następne oświadczenie, iż Dekretem Grodz. Wileń. w roku teraźnieyszym zapadłym zasądzoną została summa zł. 1823 na W. Benedykcie Satkiewiczu, lecz jak pewne wiadomości dochodzą, że tenże W. Satkiewicz w celu nieopłacenia summy w oznaczonym terminie chce zformować Sąd kompromisarski i za onym opłatę zmitrężyć przeto zapobiegając tak szkodliwemu zamiarowi wcześnie zapowiadam iż tak z osobami do kompromissu użytemi, jako też z samymże W. Satkiewiczem w przyzwoitym sądzie proces rozpocznę. Ludwik Lachowicz.*

Takowe oświadczenie może Redakcya w Kuryerze Lit. umieścić jako w Aktach Grodz. Wileń. zapisane. Józef Naborowski Grodz. Wileń. Pisarz.

---

2. *Roku 1822 mca czerwca 10 dnia. Sąd podkomorsko Taxatorsko - Exdywizorski, rozsądzający sprawę Dziedziców dóbr Kiewnar w pcie Szawelskim położonych; W W. Wincentego Kosien. Arnolfa Szawel. Granicznych, i Jacka Ziem. ptu Szawel. Sędziów braci Kiewnarskich; z kredytorami konkursową, a między rodzeństwem działową; dnia 3 następującego mca lipca teraźniey szego roku; po zapisaniu na niestawającychh amissyi ostateczny swóy wyrok ogłosi. Aby zatem na dzień promulgaty Dekretu wszystkie interessowane osoby stanęły, przez ninieyszą awizacyą w Gazecie Kuryera Litewskiego umieszczoną obwieszcza. Jan Przeciszewski Podkomorzy Ptu Rosień. Tomasz Herubowicz b. Prezydent Ziem. Szawel. Jan Narbut Sędzia i Exdywizor. Regent Ziemski Szawelski i Exdywizorski Franciszek Piotrowicz.*

	Czas obserwacyi		Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacye meteorologiczne.	dnia 19	średnia	27 cal. 8,2 lin.	+ 15,31 stopni	Zachodni	Pochmurno
	dnia 20	średnia	27 — 8,33 —	+ 13,83 — —	Północ. Zachodni	Pochmurno
	dnia 21	godz. 5	27 — 9,7 —	+ 11, — —	Zachodni	Pochmurno

Wilno dnia 21 czerwca 1822 Roku v. s.

O ś w i a d c z e n i e.

3. Nie było nigdy zamiarem opiekunow pozbawionego własney woli JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza Star. Żmudz. uciążliwości skutkiem nieograniczonych chęci i zabiegów JWW. Rajeckich dla ich Pupilla naniesionych przed Sąd Szanowney i światłey Publiczności wywodzić, bo wtrakcie rozwinionego i toczącego się procederu wykryte różnorodzajowe działania, granice szlachetney delikatności Obywatelskiey w pokryciu onych publiczną niewiadomością zamierzyły. kiedy jednak oba bracia JWW. Konstantyn Półkownik woysk pol. i Franciszek Marszałek Ptu Nowogródz. Rajeccy, niepoprzestaiąc na uczynieniu poziomego oświadczenia w aktach Ziemskich Nowogrodz. one w zamiarze ubliżenia honorowi JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Jenerała Woysk Pol. pomówienia o kondykt Opieki, a osłonienia siebie od tey opinii, jaką odgłos obustronnych sporów będącey dziś w namowie sprawy na umysłach znaczney części Obywateli Prowincyi Litewskiey zdziałał, w Gazecie Kuryera Litewskiego Nrze 68 umieścić poważyli się, niżey więc podpisany obroną całości funduszów JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza w imieniu Opiekunów tegoż. szczególniey zaś interessem z JWW. Rajeckiemi zaymujący się, na zarzuty arcy płonnie zaawizowane następującą czyni odpowiedź:

Ogrom zaszłych między JWW. Hrabiami Chodkiewiczami, a JWW. Rajeckiemi nayzawilszych okoliczności i sporów Sądowego rozwiązania wymagających, do tak znaczney ilości zwiększony, iż je we właściwem mieyscu odbyte przeszło dwiesto-urkuszowe obustronne wniesienia, zaledwo zdolne były objąć i określić, niepodobna jest pomimo nayżywszą chęć w całey świetności zebrać i przedstawić, krótki więc rys onych winien zastąpić w oczach światłey publiczności właściwe mieysce. I lubo JWW. Rajeccy zacytowanym testamentem u JW. Jana Mikołaja Hrabiego Chodkiewicza, pomimo wyraźne onego brzmienie, jedynie dla uczynienia mocnieyszego wrażenia i w pomoc swym nayniesprawiedliwszym zarzutóm, JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza bydź samojednym sukcessorem całkowitego majątku namianowali, kiedy jednakże w dalszym postępie swego oświadczenia: iż Rządzący Senat Ukazem roku 817 dnia 28 augusta wyszłym, i JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza wspólnie z bratem Alexandrem w prawach natury co do sukcedowania dóbr utwierdził, sami przyznali; sprzeczność więc czczego argumentowania przeciwko wyrokowi nieappellowanemu naywyższey magistratury, po upływie dopiero pięcioletniego czasu dopełnionego, tém samém została już unaoczniona. Gdyby okoliczności dozwalały poszczególnie przedstawić, jakiemi środkami JW. Marszałek Rajecki z possesora arędownego na zastawnika dóbr Możaykowskich i Solecznickich przenaturalizował się, jak za pomocą posiadanego przez się niejako sekretnego filozoficznego kamienia fundusz swóy śmiercią stryja za ledwo w kilkunastu tysiącach czerwonych złotych pozostawiony, w postępie lat 5ciu do kilkudziesięciu tysięcy z fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza zwiększył, jak bez wiedzy aktora i udzielenia mocy kontrakt zastawny uzyskał i ze skutków onego dziś przeszło 50,000 czer. zł. samych pretensyy gruntowych zarościł, zapewne tak szybki i niepraktykowany prawie sposób pomnażania funduszu i rachunkowości, zająłby ciekawość publiczną, lecz gdy JWW. Rajeccy pomimo cząstkowe zapożyczanie drobnych kwot JW. Alexandrowi Hrabiemu Chodkiewiczowi na summy tylko czer. złot. 40,000 i 12,420 zwrócili uwagę, i w tey nawet procedencyi o krotofilnym wynalazku przeistoczenia 4ch na czterdzieście tysięcy czer. zł. przez dodanie zerka w abrewiacyi, również mogącemi interessować publiczność zamilczeli, i umocowany więc od Opieki takową okoliczność w ninieyszem mieyscu milczeniu oddając, o tém tylko nadmieni, iż JW. Marszałek Rajecki po uzyskaniu naynieprawnieyszym, bo kondyktowym sposobem, kontraktu zastawnego na dobra możeykowskie i solecznickie, pobierając z tychże większe jak trzydzieste od sta procenta, nie miał naymnieyszey ochoty z onych ustąpienia, skoro więc nadużycia JWW. Rajeckich i kilku tym podobnych wierzycieli wskazały nieodzowną potrzebą JW. Alexandrowi Hrabiemu Chodkiewiczowi, oddania całkowitego swego funduszu sposobem rozbioru na satysfakcyą wierzycieli, JW. Franciszek Rajecki, zajęty chęcią utrzymania się przy naykorzystnieyszym posiadaniu dóbr, dług swóy u samojednego Alexandra miany, w naturę długu oyczystego przenaturalizować udeterminował, aby pozostając w połowie przynaymniey summy na zastawie, należność swą, krociowymi pretensyami gruntowemi mógł ciągle zwiększać, i tém końcem w Rządzącym Senacie podobneż uczynił zapowiedzenie, jakoż Rządzący Senat Ukazem wyżey zacytowanym wskazując dział majątku między bracią Hrabiami Chodkiewiczami, między innemi do wykonania przepisami, summy przez Alexandra na zniesienie długów oyczystych, lub też oswobodzenie dóbr ogólnych od ciężarow zaciągnione, skoro te czytelnemi dowodami usprawiedliwione zostaną w połowie do schedy Józefa zaaplikować polecił. JW. Marszałek Rajecki niemając żadnych na wsparcie swego urojonego zaroszczenia czytelnych dowodow, i z naturalnego rzeczy porządku nie mogąc stanąć przed Sądem działowym, na ten jedynie koniec utworzonym, w miasteczku Czarnobylu agitującym się, zajął się sam czynnie tworzeniem onych, i dla skutecznieyszego w działaniach obrotu, nowo utworzonego pretensorstwa brata swego JW. Konstantyna Półkownika woysk pol., i kawalera współ uczestnikiem i aktorem zdziałał, naypierwszym więc zamiarem zdało się osobom nowozjednoczonym uzyskać od JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza poświadczenie oyczystości, w tym przeto zawodzie JW. Półkownik Rajecki cerograficzny własną ręką narysował Dokument, i z onym oba bracia do miasta stołecznego Warszawy, mieysca mieszkania JW. Alexandra udali się. Ten dostoyny mąż, znany osobiście całey Prowincyi Litewskiey ze swojego sposobu myślenia, otwartości, i delikatności, niemogąc zatwierdzić danego sobie do podpisania cerografu na zawarcie komplanacyi dnia 11 stycznia 1818 roku sporządzoney, ile, iż ta miała bezpośrednie zależeć od przyjęcia i zatwierdzenia JW. Karola Prozora Oboźnego Wiel. W. X. Litew. r. or. Kawaler, JW. Józefa Hr. Chodkiewicza opiekuna zgodził się, bo nie sądził aby domieszczone, wyrazy o spłacie długów Rodzicielskich nadmieniające, mogły zrodzić tak szkodliwą dla brata następność, i aby osoby, wzrost tak ogromnego majątku onemu winne, mogły tak niewdzięczny knuć podstęp, powyższa komplanacya nie tylko nieprzyjętą, ale ze wzgardą, jako podstępnie i z wyraźną krzywdą pupilla zdziałana przez JW. Oboźnego Prozora odrzuconą natychmiast została, i gdy pomimo to iednak JWW. Rajeccy, wprzódy do konwencyi Grodzieńskiey oną wtrącić, a później brać za jedyny filar w ustano-

wieniu oyczystości udeterminowali się, opiekunowie JW. Józefa Hrab. Chodkiewicza z obowiązku czuwania nad całością funduszów swojego Pupilla przymuszeni zostali JW. Alexandra dla dociecenia istotnych pobudek wydania tak zabóyczego dokumentu, urzędownie przed Trybunał Województwa Mazowieckiego (która juryzdykcya dla obywatela przez lat 11 w mieście stołecznym Warszawie mieszkającego i dobra Mołoycice w onym mającego była naywłaściwszą) powołać. Ta dostoyna kraju polskiego magistratura wyrokiem swym wskazała JW. Alexandrowi Hrabiemu Chodkiewiczowi przysięgę, którey też nie mógł inaczey, iak tylko podług głosu sumnienia i własnego honoru uzupełnić, trudno więc dociec, z jakiego powodu potrzebni byli JWW. Rajeccy do powyższego processu? dla czego ony z obywatelem Królestwa Polskiego w Województwie Mazowieckim znaczną swą osiadłość mającym, toczony, nazywają bydź niewłaściwie przewiedzionym? oraz jakie mogą bydź środki do restrykcyi sumnienia w wykonywaniu zmówney przysięgi? które są tylko chyba samym JWW. Rajeckim potrzykroć z niepraktykowaną dotąd determinacyą na komportacyą dokumentów przysięgę ofiarującym, zapewne wiadome.

Po długiey zwłoce, i nieprzyjemném po różnych juryzdykcyach przeyściu, Rządzący Senat Ukazem roku 1821 dnia 2 7bra wyszłym, dla rozpoznania pretensorstwa JWW. Rajeckich odżywił, nakoniec Sąd dzielczo-zjazdowy, gdzie JWW. Rajeccy w przyyściu swojém nieokazując żadnego acz naymnieyszego dowodu spłaty długu oyczystego, na zasadach ogólnych argumentów, iż Alexander miał prawo zaciągać kredyta na ogół fortuny, że były długi i ciężary oyczyste, które ich pieniędzmi musiały się złatwić, bo żaden z wierzycieli podobnego dopominku nie czyni; oraz do powyższey komplanacyi z Alexandrem zawartey odwołując się, przysądzenia summy przeszło milion zł. zanoszącey ze schedy JW. Józefa zażądali, opiekunowie przeto niegołosłównie, lecz czytelnémi dokumentami wyjaśniwszy, iż długi wszystkie śmiercią u JW. Starosty Zmudzkiego pozostałe, posagi córkom przeznaczone i ciężary do dóbr regulujące się nie Alexander, lecz matka onego zeszła Starościna Zmudzka, stosownie do brzmienia testamentu u JW. Starosty Zmudzkiego poznosiła, tudzież wykazawszy regestrami kassyynemi obrót każdey cząstkowey kwoty, u JWW. Rajeckich nie na oyczyste, lecz na własne Alexandra interessa zakredytowaney, zgoła przekonawszy naydowodniey o mylném JWW. Rajeckich zaroszczeniu, sądząc, iż tak jasne i czytelne rzeczy wyjaśnienie, powinno trafić i do onych nawet przekonania, w konkluzyi uwolnienia od niesprawiedliwych zaroszczeń tychże domagali się. lecz gdy to, co do każdego bezstronnego, mającego aczby naysłabsze objęcie trafiło przekonania, do samojednych tylko JWW. Rajeckich, zajętych własnemi korzyściami trafić nie miało szczęścia, i kiedy ciż samą śmiesznością i nayniestosownieyszemi zarzutami napełnioną Repliką przy swém urojeniu uporczywie obstawali, opiekunowie więc, po wywiązaniu się ze wszystkich, niestosownie do toczącey się nawet sprawy wymierzonych do siebie pocisków, dla tego jedynie, aby przekonać stronę i Publiczność iż złożone uprzednio czytelne dowody zdolne są same z siebie odeprzeć zaroszczenia urojone Rajeckich, a toli onych i Urzędownie wykonaną przez JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza przed Trybunałem Województwa Mazowieckiego dnia 15 grudnia 1820 roku przysięgę złożyli.

Gdy przeto wykonana przez JW. Alexandra przysięga, nic innego w sobie nieobeymuje jak tylko to, co stosownie do zakresu Ukazu Senackiego czytelnymi dowodami zostało wykrytym i udowodnionym, a ztąd konieczność rozwinienia processu opiekunow z tymże usprawiedliwia, nie mogą więc onego JWW. Rajeccy pod żadnym pozorem mianować zmównym, kiedy przeciwnie tenże zmówność JWW. Rajeckich i widoczny podstęp w domieszczeniu wyrazow oyczystości, jakowey dziś żadnym czytelnym dowodem nie są zdolni wesprzeć i wyprobować, na krzywdę i zagarnienie funduszów JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza wykrywa. Naprożno więc JWW. Rajeccy starali się zachwiać płonną wystawą publiczną opinią, która na szali sprawiedliwości wyważona istotnym twórcom tych działań zawsze nie nayprzyjemnieyszy owoc przyniesie. Stanisław Rogoski Umocowany od Opieki.

Odczytałem i wolności do druku podania dozwalam, na interessa JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza J. W. Polskich przeznaczony, Sędzia Jan Zaleski.

Sąd Exdywizorski.

3 Roku 1822 mca maja 9 dnia. Sąd Taxatorsko Exdywizorski nad majątkiem zeszłego JW. Alexandra Wazgirda Chorążego Mereckiego, pierwo remissą Ziemstwa Ptu Dzisnień w roku 1817 februaryi 22 dnia Alexandryą w powiecie Dzisnieńskim Mińskiey Gubernii położonym przeznaczony; a poslednie wyrokiem Mińskiego Głównego Sądu 2go Departamentu w roku 1820 mca marca 5 dnia, z dodaniem funduszow Gubernii Litewsko Wileńskiey położonych i na ten przedmiot w mieyscu trzeciego urzędnika z teyże Gubernii jednego przeznaczającym, ustalony, w terminie z obwieszczenia podanego ad fundum majątku Alexandryi dnia 5 maja przybywszy, i sądy swe za reassumowawszy, czyniąc i ferując pierwsze judicata sądowi exdywizorskiemu właściwe i z remissą zgodne uznał, fundusze w Gubernii Litewsko-Wileńskiey pomiar uczynić, plany, dworkom, kamienicom, placom w mieście Wilnie i miasteczku Mereczu sporządzić, inwentacyą tych funduszow uczynić, a majętności Alexandryi pomiar ukączony zweryfikować i inwentacyą ponowić, toż z kim akta wypadają zadeterminowawszy, komportacyą dla kredytorow Mińskiey Gubernii w kancellaryi Ziemskiey Ptu Dziśnień. Litewsko-Wileńskiey w kancellaryi Ziemskiey Wileńskiey wszelkich pisma dowodow, wyswietlających pretensyą do funduszu, a na sukcessorach zeszłego Wazgirda wszelkich tranzaktow; tenże funduss odkrywających wterminie do złożenia dnia 1 mca julii bieżącego 1822 r. z persystencyą sześcio niedzielną i wolną kommunikacyą przeznaczył, wolność adcytacyi debitorow i utrzymujących fundusz tegoż Wazgirda uznał, oraz odkryć każdemu z kredytorow dozwolił i powtórny zjazd na expedyowanie aktow, i oczewistego roztrzygnienia konkursowey sprawy dzień 15 septembra idącego roku 1822 przeznaczył, aby więc kredytorowie i pretensorowie wszelkiego tytułu niewiadomością nie osłaniali się, komportacyą uskutecznili i z swemi dowodami przed Sądem stawali. Ninieyszą awizacyą do Gazety Kuryera Litewskiego dla trzykrotnego ogłoszenia podając, iż jeżeliby na oznaczony termin mający swe dopominki nie jawili się i onych sądowi niepodali, tedy w takim razie ze skutkiem remissy, wieczną amissyą ogłosi, wczesne czyni ostrzeżenie.

Augustyn Klott Exdywizor prezydujący. Jerzy Zdrojewski b. Podsędek Ziem. Ptu Dzisnień. Exdyw. Fabian Modzelewski Sędzia Grodzki Troc. Exdyw. Fra. R. Lenkiewicz Ziem. Dziś i Exdywizorski Regent.

Podrad.

3 Rząd Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, potrzebując w tym roku drzewa sosnowego na opał sążni 1000, sążeń wysokości i szerokości po trzy łokcie, w jedno polano od łokcia długie, podaje do publiczney wiadomości, że w trzech terminach to jest dnia 20 i 27 czerwca t. i d. 4 lipca mca odbywać się będzie w tymże Rządzie Uniwersytetu, o godzinie 4tey po południu licytacya na dostarczenie pomienionego drzewa, życzący mają podjąć się dostarczenia takowego drzewa, jawić się w pomienionych terminach do licytacyi, a w każdym czasie znaydą w kancellaryi Uniwersytetu warunki kontraktu do przeyrzenia.

podpisano: Felix Mierzejewski Sekretarz.